

ת"פ 3933/08/10 - מדינת ישראל נגד טי.אר.די אינסטרומ. בע"מ, יעקב צבי דוידוביץ, ישראל רמות, מיכאל ברזל

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"פ 3933-08-10 מדינת ישראל נ' טי.אר.די אינסטרומ. בע"מ 7 נובמבר 2018 ואח'

לפני כבוד השופט מיכל ברק נבו

המאשימה מדינת ישראל

נגד

הנאשמים

1. טי.אר.די אינסטרומ. בע"מ (לא בעניינה)

2. יעקב צבי דוידוביץ

3. ישראל רמות (לא בעניינו) 4. מיכאל ברזל (עניינו

הסתים)

ב"כ המאשימה: עוה"ד עידן שוורץ

ב"כ נאשם 2: עוה"ד גיל דחוח וגלית רוטנברג

גזר דין (בעניינו של נאשם 2 בלבד)

"סיפורו של התיק", לפי כתב האישום המקורי, בתמצית

1. חברת **טי אר די אינסטרומ. בע"מ** [נאשמת 1, TRD או החברה] עסקה בפיתוח ציוד רפואי, בתחום רפואת השיניים. בעליה ומנהליה היו נאשם 2, **צבי דוידוביץ** [נאשם 2 או דוידוביץ'], הוא הנאשם שדינו נגזר היום, ונאשם 3, **ישראל רמות** [נאשם 3 או רמות]. בשלב כלשהו החליטו השניים להנפיק את החברה בבורסה ולגייס כסף מהציבור. ביום TRD 3.4.06 הפכה לחברה ציבורית, וביום 11.4.06 הונפקה לציבור. בתשקיף החברה נאמר שהכספים שיתקבלו בעקבות ההנפקה יושקעו בפעילות השוטפת של החברה, או כפי שיחליט הדירקטוריון מעת לעת. החברה גייסה כ-42 מיליון ₪.

מהלך התשקיף וההנפקה לווה, בין היתר, על ידי נאשם 4, **מיכאל (מיקי) ברזל** [ברזל או מיקי], שהיה בעלים של חברות פעילות בשוק ההון. ברזל לא היה בעל רשיון לניהול תיקים, אך הוא עסק בהשקעות. לאחר ההנפקה הוסכם בין דוידוביץ' ורמות לבין ברזל, שמרבית כספי תמורת ההנפקה, בסך 39 מיליון ₪, יועברו לחברת **מגדל שוקי הון** [מגדל], שם יפתח חשבון ניירות ערך לחברה, והכספים ינוהלו על ידי ברזל. החלטה זו לא קיבלה אישור של דירקטוריון החברה, אך המהלך בוצע, וביום 4.5.06 הועברו הכספים לניהולו של ברזל במגדל. למרות שההחלטה להעביר את תמורת ההנפקה לביצוע השקעות (ולא לפעילות השוטפת של החברה), ללא החלטת דירקטוריון, הייתה מנוגדת להתחייבות בתשקיף, החברה ומנהליה לא דיווחו לציבור המשקיעים על השינוי, כנדרש בחוק, וזאת במטרה להטעותם.

מיום 8.5.06 החל ברזל בביצוע השקעות ספקולטיביות בכספי החשבון. במהלך הרבעון השני של השנה (שבין 1.4.06 ל-30.6.06) הגיעה החשיפה בתיק ל-8 מיליון ₪, שהם 20% מהכספים שהופקדו בו. בהתקרב ה-30.6.06, היום שלגביו מתייחס הדוח הכספי לרבעון השני, סגר ברזל את הפוזיציות הספקולטיביות, באופן שאיפשר הצגת ההשקעות של החברה בדוח הכספי נכון ל-30.6.06 כהשקעות באפיקים סולידיים. מיד לאחר חלוף המועד הקובע לדוח הרבעוני, שב ברזל לבצע השקעות ספקולטיביות, וביום 13.7.06 הגיעה החשיפה ל-50% מסך התיק, קרי: 20

מיליון ₪. למרות עובדה זו, ולמרות שהחברה ומנהליה היו מודעים היטב לכך שמדובר בארוע חריג, שלגביו קיימת חובה לדווח לציבור המשקיעים דיווח מיידי, הם נמנעו מדיווח.

הדוח לרבעון השני התפרסם ביום 31.8.06. בדוח הזה הייתה חובה לתת גילוי לעצם ההשקעה באפיקים ספקולטיביים, גם בדוח הכספי וגם בדוח הדירקטוריון על מצב החברה. המידע הושמט מהדוחות הללו, שעליהם חתמו דוידוביץ' ורמות, בידיעה שהם השמיטו מהם מידע מהותי ביותר. יותר מכך: בדוח הכספי, בביאורים שבהם מתארים ארועים שקרו לאחר תאריך המאזן, כלומר בין 30.6.06 ל-31.8.06, הייתה חובה לציין את דבר החשיפה ההולכת וגדלה בתיק ההשקעות, שהגיעה, כאמור בתוך אותה תקופה ל-20 מיליון ₪. גם כאן ביצעו החברה ומנהליה עבירות אי דיווח בכוונה להטעות, גם בדוח הכספי וגם בדוח הדירקטוריון.

הרבעון השלישי התחיל ביום 1.7.06 והסתיים ב-30.9.06. הדוח בגין רבעון זה התפרסם ביום 30.11.06. במהלך הרבעון השלישי היו ימים שבהם ההפסד בתיק ההשקעות הגיע למיליון ₪ ליום. ביום המאזן, 30.9.06, עמד ההפסד על 6.4 מיליון ₪ והחשיפה הייתה של 12 מיליון ₪. בין יום המאזן ליום הפרסום המשיך ההפסד לגדול והגיע ל-14.4 מיליון ₪, והחשיפה גדלה לכדי 18 מיליון ₪. במהלך אותה תקופה אמר היועץ המשפטי של החברה כי יש להוציא דיווח מיידי על הנושא, אך המנהלים (והחברה, באמצעותם) החליטו לא לעשות כן.

בדוח לסוף הרבעון השלישי (30.9.06), שהתפרסם ב-30.11.06, לא ניתן גילוי לעצם ההשקעה באפיקים ספקולטיביים, לא ניתן גילוי בביאור המתייחס לארועים שהתרחשו לאחר תאריך המאזן (קרי: בין 30.9.06 ל-30.11.06) להפסד שגדל ולחשיפה שגדלה, ובדוח הדירקטוריון לא ניתן גילוי לדבר מכל אלה. בכך נמנעו החברה ומנהליה מלדווח לציבור המשקיעים, כמתחייב על פי דין, הכל - כדי להטעות את המשקיע הסביר.

בסופו של יום, פנתה רשות ניירות ערך לחברה בדצמבר 2006 ועקב פניה זו הודיעה החברה כי הפסידה כמחצית מכספי ההנפקה בהשקעות ספקולטיביות.

רקע רלוונטי

2. ביום 3.8.10 הוגש כתב האישום המקורי, נגד ארבעה נאשמים, כמפורט לעיל: החברה, דוידוביץ' ורמות (בעלי החברה ומנהליה) וברזל. כתב האישום תוקן ביום 31.1.11 בדרך של הוספת עדים ותיקון טעות סופר. עיקריו הובאו לעיל.

3. ביום 2.12.15, בתום הליך ההוכחות ולפני הסיכומים, חזר בו ברזל, שהיה נאשם 4, מכפירתו, והודה במסגרת הסדר טיעון בכתב אישום מתוקן. דינו נגזר ביום 7.2.16, לאחר שהנאשמים 1 - 3 נתנו הסכמתם שדינו ייגזר בטרם הסתיים עניינם. התיקונים העיקריים לגביו היו שהוא לא הוגדר עוד כנושא משרה בחברה, והעבירות שיוחסו לו הן אלה

הקשורות בדוח לרבעון השלישי, בלבד, וזאת כמבצע בצוותא. בהתאם, הוא הורשע בעבירה אחת של אי הגשת דיווח מידי בכוונה להטעות משקיע סביר - אי קיום הוראת סעיף 36 לחוק ניירות ערך ותקנות הדיווח, עבירה לפי סעיף 53(א)(4) לחוק ניירות ערך ביחד עם סעיף 29 לחוק העונשין, וכן בעבירה אחת של הכללת פרט מטעה בדוח כספי בכוונה להטעות משקיע סביר, עבירה לפי אותם סעיפים.

החלטתי לכבד את ההסדר העונשי בין הצדדים ובהתאם לו גזרתי על ברזל מאסר בן 4 חודשים, שנישא בעבודות שרות, מאסר מותנה בן 7 חודשים, קנס בסך 140,000 ₪ והגבלת כהונה לפי סעיפים 226 ו-251א לחוק החברות, התשנ"ט-1999, למשך 3 שנים.

ההסדר וכתב האישום המתוקן בעניין נאשם 2

4. לאחר הליך גישור מוצלח, שנעשה על ידי כבוד השופט אביחי דורון, נשיא בית משפט השלום בתל אביב, ביקש גם הנאשם שלפני עתה, דוידוביץ', לחזור בו מכפירתו, וביום 22.8.18 הוגש בעניינו כתב אישום מתוקן, הוא הודה והורשע. הצדדים הגיעו בעניינו להסדר עונשי "סגור", שלפיו יגזר על נאשם 2 עונש מאסר של 8 חודשים, מאסר מותנה וקנס בסך 10,000 ₪.

התיקונים לכתב האישום בעניינו מתייחסים לכך שבחלק הכללי הוסף כי על פי חלוקת העבודה בפועל בין רמות לדוידוביץ', דוידוביץ' היה אמון בעיקר על פיתוח החברה, ולפיכך מיעט להיות בקשר עם עורכי הדין ורואי החשבון, ומיעט לעסוק בנושא הדיווחים בחברה. בנוסף, לגבי כל האישומים, הוסף כי דוידוביץ' ראה את הטעיית המשקיעים כאפשרות קרובה לוודאי. בהתייחס לאישום השלישי (העוסק בדוח לרבעון השלישי של 2006), הוסף כי דוידוביץ' לא נכח בישיבה שבה נתנו עורכי הדין של החברה את עצתם, כי יש לדווח בדיווח מידי על ההפסדים שנצברו.

5. בהתאם להודאתו, הורשע נאשם 2 בכתב האישום המתוקן בביצוע 10 עבירות דיווח לפי **חוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968 [חוק ניירות ערך]**, כדלקמן:

באישום הראשון (שעניינו העברת כספי ההנפקה לביצוע השקעות, בניגוד להתחייבות בתשקיף): אי הגשת דוח מידי בכוונה להטעות משקיע סביר - אי קיום הוראת סעיף 36 לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים) **התש"ל-1970 [תקנות הדיווח]** - עבירה לפי סעיף 53(א)(4) לחוק ניירות ערך, ביחד עם סעיף 29 לחוק העונשין, **התשל"ז-1977 [חוק העונשין]**;

באישום השני (שעניינו הדיווחים הקשורים ברבעון השני): הכללת פרט מטעה בדוח הכספי בכוונה להטעות משקיע סביר - אי קיום הוראת סעיף 36 לחוק ניירות ערך, ותקנות הדיווח - 2 עבירות לפי סעיף 53(א)(4) לחוק ניירות ערך, יחד עם סעיף 29 לחוק העונשין; הכללת פרט מטעה בדוח **הדירקטוריון** בכוונה להטעות משקיע סביר - אי קיום הוראת סעיף 36 לחוק ניירות ערך, ותקנות הדיווח - עבירה לפי סעיף 53(א)(4) לחוק ניירות ערך, יחד עם סעיף 29 לחוק העונשין; אי הגשת דוח מידי בכוונה להטעות משקיע סביר - אי קיום הוראת סעיף 36 לחוק ניירות ערך, ותקנות הדיווח - עבירה לפי סעיף 53(א)(4) לחוק ניירות ערך, יחד עם סעיף 29 לחוק העונשין;

באישום השלישי (שענינו הדיווחים הקשורים ברבעון השלישי): הכללת פרט מטעה בדוח הכספי בכוונה להטעות משקיע סביר - אי קיום הוראת סעיף 36 לחוק ניירות ערך, ותקנות הדיווח - 3 עבירות לפי סעיף 53(א)(4) לחוק ניירות ערך, יחד עם סעיף 29 לחוק העונשין; הכללת פרט מטעה בדוח הדירקטוריון בכוונה להטעות משקיע סביר - אי קיום הוראת סעיף 36 לחוק ניירות ערך, ותקנות הדיווח - עבירה לפי סעיף 53(א)(4) לחוק ניירות ערך, יחד עם סעיף 29 לחוק העונשין; אי הגשת דוח מיידי בכוונה להטעות משקיע סביר - אי קיום הוראת סעיף 36 לחוק ניירות ערך, ותקנות הדיווח - עבירה לפי סעיף 53(א)(4) לחוק ניירות ערך, יחד עם סעיף 29 לחוק העונשין.

הערה חשובה

6. הכרעת הדין בקשר לנאשמת 1 (החברה) ונאשם 3 (רמות) נמצאת בשלבי כתיבה וטרם הושלמה, ולכן כל מה שייאמר כאן לגבי מי מהם, נאמר על יסוד הנתען בכתב האישום בלבד.

טיעוני הצדדים לעונש

טיעוני המאשימה

7. ב"כ המאשימה פתח וציין כי לטעמה של המאשימה, מדובר בהסדר מקל ביחס לעבירות שבהן הורשע הנאשם, הן מבחינת רכיב המאסר והן מבחינת הקנס. עם זאת מדובר בהסדר ראוי בנסיבות שאותן פירט התובע בטיעוניו.

8. השיקול המרכזי שהנחה את המאשימה להקל בעונשו של הנאשם הוא בראש ובראשונה הודייתו והחסכון בזמן ציבורי, כאשר קיים חלופת זמן משמעותי מעת ביצוע העבירות, ובשים לב לכך שהכרעת הדין עדיין לא ניתנה בעניינם של נאשמים 1 ו-3. שיקולים נוספים שנשקלו הם נסיבותיו האישיות של הנאשם, ובכללן גילו המתקדם, מצבו הבריאותי ומצבו הכלכלי.

בהתייחס לחלופת הזמן, העבירות שביצע הנאשם בוצעו בשנת 2006, לפני כ-12 שנה. כתב האישום הוגש באוגוסט 2010 וסיכומי הצדדים הוגשו בינואר 2017. מכאן שאין לייחס את חלופת הזמן הניכר להתנהלותו של הנאשם בלבד. על אף חלופת הזמן שתואר לעיל, התובע ציין כי המאשימה ערה למאמציו הרבים של בית המשפט לייעל את ההליך הארוך שהתקיים, ובסופו של יום, הפניית הצדדים על ידי בית המשפט זה להליך הגישור, היא זו שהביאה לידי ההסדר. בנסיבות אלה סברה המאשימה שיש מקום ליתן הקלה משמעותית לנאשם בשל הודייתו ועל אף המועד המאוחר שבו ניתנה.

עם זאת, המאשימה סבורה שאף בהתחשב בהקלה זו, העונש הראוי הוא מאסר מאחורי סורג ובריה, לאור חומרת העבירות שבהן הודה הנאשם. איזון זה המתבטא, מצד אחד, בהקלה בעונש, שניתנת לנאשם נוכח הודייתו ובשל נסיבות חלופת הזמן שפורטו, ומצד שני בעמידה על ענישה הכוללת מאסר מאחורי סורג ובריה, עולה לטעם המאשימה בקנה אחד עם דברי בית המשפט העליון בע"פ 2103/07 **אביהו הורוביץ נ' מדינת ישראל** [31.12.08], פסקה 337.

בהתייחס לחומרת העבירות ציין התובע כי הנאשם הודה בעבירות דיווח, שכללו הסתרה של פרטים מהותיים מאוד.

מדובר בהסתרה של הפסד כספי בסך מצטבר של כ-20 מיליון ₪, ולכן הפגיעה בערכים המוגנים הייתה גבוהה מאוד, כמו גם הנזק שנגרם למשקיעים כתוצאה מהסתרת פרטים אלו.

מאחר שעסקין ב"הסדר סגור", ובהתאם לפסיקה הנוגעת להסדרים מעין אלה, קיצר התובע בפירוט הערכים המוגנים שנפגעו ונסיבות המקרה, אך ציין מהו לטעמה של המאשימה המתחם הראוי בהתחשב בכל אלה.

עם זאת, נסיבה אחת שאותה ביקש התובע להדגיש, בגדר "חלקו היחסי של הנאשם בביצוע העבירות", היא כי חלקו היחסי של דוידוביץ' פחות במעט מזה של נאשם 3, הואיל ודוידוביץ' היה אמון בעיקר על פיתוח החברה ולכן מיעט להיות בקשר עם עורכי הדין ורואי החשבון שלה, ומיעט לעסוק בנושא הדיווחים, כפי שמצוין בכתב האישום המתוקן. משכך, דוידוביץ' גם לא נכח בפגישה שנערכה עם עורכי הדין ושבח נמסר ליתר הנאשמים כי עליהם לדווח דיווח מיידי, כעולה מהתיקון שנעשה בחלק הכללי של כתב האישום, בסעיף 3, ובאישום 3 בסעיף 1.

המאשימה מבקשת לקבוע כי מתחם הענישה הראוי בעניין זה, לאור מדיניות הענישה הנהוגה, הוא בין שנת מאסר בפועל ועד לשנתיים מאסר. עמדתה ביחס למדיניות הענישה הנוהגת מתבססת על גזרי דין שעוסקים בעבירות דיווח בלבד, ושאינן בצידי עבירות נוספות נלוות. בהקשר זה הפנה התובע את בית המשפט לע"פ 5640/97 **רייך נ' מדינת ישראל**, פ"ד נג' (2) 433 [28.3.99], שם קבע בית המשפט העליון כבר בשנת '99, עוד לפני שהחלה מגמת ההחמרה בעבירות צווארון לבן בכלל, ועבירות ניירות הערך בפרט, כי העונש שהטיל בית המשפט המחוזי על רפאל רייך הוא ראוי. על רייך הושתו 12 חודשי מאסר מאחורי סורג ובריח בגין עבירות דיווח רבות ביחס לאחזקותיו במניות חברת "יונידרס", ובגין הכללת פרט מטעה בתשקיף. יוזכר, כי רפאל רייך היה רק דירקטור באותה חברה, ולא מנהל או בעלים.

מדיניות ההחמרה בענישה שאותה הוביל המחוקק, כאשר החמיר את הענישה בגין עבירות הדיווח, כמו גם מדיניות ההחמרה בענישה שאותה הוביל בית המשפט העליון בעבירות מסוג זה, בצד מהותיותן של עבירות הדיווח שביצע דוידוביץ', מבחינות את עניינו של דוידוביץ' מזה של רייך ומצדיקות עונשי מאסר גבוהים מאלה שהוטלו על רייך. התובע הפנה גם לגזרי הדין שאליהם התייחס מותב זה בגזר דינו של ברזל, שנגעו למי שאינם נושאי משרה בחברה: ת"פ (מחוזי ת"א) 410-02-11 **מדינת ישראל נגד פסיפיקה אחזקות בע"מ** [21.11.12] בעניינו של נאשם 6, **יעקב בירנבאום [עניין פסיפיקה]**; רע"פ 11476/04 **מדינת ישראל נגד חברת השקעות דיסקונט בע"מ** [14.04.10], בעניינו של **שלמה כהן**; ת"פ (שלום ת"א) 8226/00 **מדינת ישראל נגד טריידקל בע"מ** [14.11.04], בעניינה של **איילת דרבסקי**; ת"פ (שלום ת"א) 3792/04 **מדינת ישראל נ' ידפו שירותי פלדה בע"מ** [13.07.04] בעניינם של **דוד כהן, יהושע כהן ומאיר מזר**.

בעניין **פסיפיקה** נקבע כי העונש המתאים למעשיו של בירנבאום הוא שנת מאסר, ונקבע מתחם לקנס של בין 100,000 ₪ ועד למיליון ₪ (פסקה 19 לגזר הדין). באותו מקרה ביצע הנאשם עבירות דיווח ביחס לאחזקות בעלי עניין, אשר לגביהן קבע בית המשפט כי הייתה להן משמעות שולית עבור המשקיעים. עוד הפנה התובע **לגזר דינו של מיקי ברזל**, נאשם 4 בתיק זה, שבו קבע מותב זה כי המתחם הראוי בנסיבות המקרה היא בין מאסר בפועל, שיכול ויינשא בעבודות שירות, ועד למאסר בפועל של 18 חודשים (עמוד 18 לגזר הדין). נוכח כל אלה, המאשימה סבורה שמתחם הענישה הראוי בעניינו של דוידוביץ', שהוא חמור מעניינו של ברזל, הוא בין שנה לשנתיים מאסר בפועל.

9. בכל הקשור לנסיבותיו האישיות של הנאשם, ציינה המאשימה שמדובר באדם כמעט בן 70, בעל בריאות רופפת ומצב כלכלי קשה. פירוט העובדות, שיוצג על ידי ההגנה, נשקל על ידי המאשימה כאשר סברה כי יש בכך כדי להוביל למיקומו של הנאשם מחוץ למתחם העונש הראוי לטעמה.

10. נוכח כל האמור, ועל אף שהמאשימה סבורה כי מתחם הענישה הראוי הוא חמור מהעונש שלו עותרים הצדדים, אזי בשים לב לנסיבות שפורטו לעיל מדובר בהסדר ראוי ועל כן התבקש בית המשפט לאמצו.

טיעוני ההגנה

11. ההגנה התייחסה בראש וראשונה לנסיבותיו האישיות של דוידוביץ', וציינה כי במועד ביצוע העבירות, הוא היה גבר צעיר יחסית, בן 56, עם ילד פעוט בן 3, עם חברה משגשגת שהייתה בבת עינו ושאותה בנה בשתי ידיו. היום, כאשר הוא עומד בפני בית המשפט לצורך גזירת דינו, הוא בן 68; ברבות השנים הצטברו אצלו תחלואים, שפורטו בחלק החסוי של הפרוטוקול; הילד הפעוט שלו עומד בפני לימודי תיכון; הוא פוטר מהחברה; הוא איבד את ביתו, ומצבו הכלכלי היום קשה מאוד (הוגשו מסמכים בעניין זה).

12. הצדדים הגיעו להסדר טיעון בעקבות הליך גישור, שאליו נשלחו על ידי בית המשפט 12 שנה לאחר ביצוע העבירות. הסנגורית ציינה שאמנם חלק גדול מאוד מזמנו של בית המשפט לא נחסך, כיוון שנוהל הליך הוכחות מלא, אולם ההליך לא נוהל לשווא. לטענת ההגנה, התגלו במהלכו דברים רבים, הן לגבי התנהלות שומרי הסף והן לגבי התנהלותו של ברזל (מי שהיה מנהל התיקים, ובתום חקירתו הנגדית אף הודה לפחות בחלק ממעשיו).

פרשת ההגנה הייתה קצרה מאוד, נאשם 2 עצמו אף לא העיד. שיקול חלוף הזמן, גילו ומצבו הבריאותי והכלכלי של הנאשם היוו מבחינתו שיקול משמעותי מאוד בהגעה להסדר. ההגנה ביקשה שאלה יהיו גם שיקול משמעותי מבחינת בית המשפט, כאשר הוא שוקל אם לאשר את ההסדר.

אשר להיקף הכספי של העבירות, שאליו התייחס התובע, הזכירה ההגנה שמי שאיבד את הכספים היה נאשם 4, ברזל. הוא זה שסחר בהם והוא זה שאיבד אותם. לכן ייתכן שניתן להטיל אחריות דיווחית על הנאשם, אך לא אחריות ישירה לאובדן הכסף, ויש לזכור גם שאין במקרה דנן טענה לרווח אישי. מדובר בעבירות דיווח גרידא וכאלו שבוצעו לפני התיקון לחוק שהחמיר את הענישה בגין עבירות אלו.

13. לעניין מתחם הענישה, ההגנה הפנתה לפסק דין נוסף על אלו שאליהם הפנתה התביעה, ולדעת ההגנה, הוא מוריד את הסף התחתון של המתחם באופן משמעותי. מדובר בגזר דין שניתן לאחרונה בעניינו של **ישי שפיגל**, בת"פ (שלום ת"א) 40610-12-09 **מדינת ישראל נ' קריסטל** [11.4.18] [עניין קריסטל], בידי מותב זה. שם דובר במנכ"ל החברה, שכונה בגזר הדין "האורגן הבכיר ביותר", ונקבע שאינו מעורב זוטר בפרשה; גם הוא הורשע רק בעבירות על חוק ניירות ערך, אך נקבע כי הוא תרם לביצוע עבירות נוספות על ידי הנאשם המרכזי, קריסטל; בעניין שפיגל גם נקבע שהיה תכנון מוקדם. הסנגורית ציינה כי אומנם יש אבחנות לכאן ולכאן בין הנאשם לבין שפיגל, אבל יש דברים דומים. בעניין שפיגל נקבע מתחם ענישה שבין 4 - 18 חודשי מאסר. שיקול מרכזי היה נסיבות ביצוע העבירה, שהיו, בין היתר,

חוסר רצון לצאת נגד הנאשם המרכזי ואי נעימות מולו, אך לדעת ההגנה, עולה שהנימוק העיקרי בעניינו של שפיגל היה תקוותו ואמונתו שהכסף יוחזר לחברה, ובכך היא רואה את הדמיון לעניינו. גם כאן, טוען הנאשם, הוא האמין לברזל שההפסדים הם מצב זמני ואם ימתינו, ההשקעות תצמחנה מחדש והכסף יחזור. הסנגורית ציינה עוד, כי מעבר לשיקולים לקביעת מתחם נמוך יותר, בעניינו של שפיגל נשקל שיקול משמעותי לחריגה לקולה מהמתחם, והוא חלוף הזמן, שכאמור הוא שיקול רלוונטי מאוד גם כאן.

14. לעניין כתב האישום המתוקן, יש להדגיש שנאשם 2 לא היה במגע ישיר מול שומרי הסף וכותבי הדיווחים. עיקר האישום מיוחס לו על דרך הלכת הצפיות, כאשר באישום השלישי אף נרשם שלא נכח בפגישה עם עורכי הדין. עם זאת הנאשם לוקח כאן אחריות מלאה על כל העבירות שפורטו בכתב האישום ועל העובדה שהאירועים קרו "תחת משמרתו" כיו"ר הדירקטוריון של החברה.

דין והכרעה

15. בטרם אפנה לגופם של דברים, אזכיר כי הצדדים הציגו הסדר עונשי "סגור", שהושג בעקבות גישור. כידוע, הכלל הוא כי לא בנקל ידחה בית המשפט הסדר טיעון שמובא לאישורו, וזאת נוכח קיומם של שיקולים כבדי משקל שתומכים בכך, ובראשם החשש שמא יחול כרסום במעמדם של הסדרי טיעון ובוודאות שהם נוסכים בנאשם החותם על ההסדר, וכפועל יוצא - בתכליות הרצויות שהם מגשימים(ע"פ 3068/10 **פלונת נ' מדינת ישראל** [1.11.10], פסקאות 41 - 43). בהתאם לפסיקותיו החוזרות ונשנות של בית המשפט העליון בנושא הסדרי טיעון, חלים העקרונות שהוטו בע"פ 1958/98 **פלוני נ' מדינת ישראל**, פ"ד נז(1) 577 (1998) [**פלוני המוקדם**] וע"פ 512/13 **פלוני נ' מדינת ישראל** [4.12.13] [**פלוני המאוחר**], שעליהם חזר בית המשפט בע"פ 2021/17 **מצגר נ' מדינת ישראל** [30.4.17], פסקאות 12 - 16 לפסק הדין. לפי עקרונות אלה, בית המשפט מוסמך לבחון את שהוסכם בהסדר הטיעון על רקע העונש הראוי אלמלא ההסדר, שאותו יש לגבש בהתאם להוראות הקונקרטיות של תיקון 113. ביתר שאת נכונים הדברים כאשר מדובר בהסדרים שהושגו בעקבות גישור, כבעניינו, שלגביהם נקבע שעקרון ההסתמכות, המהווה נימוק משמעותי לקבלת הסדר טיעון, מתחזק במידה משמעותית כאשר הסדר הטיעון הושג בחסותו של בית המשפט, במסגרת הליך של גישור (ע"פ 1454/15 **פלוני נ' מדינת ישראל** [10.8.15], פסקה 22).

העונש הראוי לפי עקרונות תיקון 113 לחוק העונשין

16. האם מדובר בארוע אחד או מספר ארועים? כתב האישום מתייחס לשלוש "חטיבות זמן" שונות, ולדיווחים ממספר סוגים, ועל כן הוא חולק לשלושה אישומים, הכוללים עשר עבירות. על פי המבחנים שהשתרשו בפסיקה, בע"פ 4910/13 **אחמד בני ג'אבר נ' מדינת ישראל** [29.10.14] וע"פ 1605/13 **פלוני נ' מדינת ישראל** [27.8.14], עבירות שיש ביניהן קשר ענייני הדוק, ואשר ניתן להשקיף עליהן כמסכת עבריינית אחת, יחשבו לאירוע אחד. ראו בעניין זה גם את דבריו של כבוד השופט מזוז בע"פ 4527/14 **שרונה פרינץ נ' מדינת ישראל** [23.3.16]. עוד נקבע כי כדי לעמוד על עוצמת הקשר שבין העבירות שומה על בית המשפט לעמוד על נסיבותיו העובדתיות של העניין שלפניו, ולבחון אם יש בהן כדי להצביע על קשר הדוק בין העבירות. ניתן לבחון, למשל, האם ביצוען של העבירות מאופיין בתכנון; האם ניתן להצביע על שיטתיות בביצוע העבירות; האם העבירות התרחשו בסמיכות של זמן או מקום; האם ביצועה של עבירה אחת נועד לאפשר את ביצועה של העבירה האחרת או את ההימלטות לאחר ביצועה, וכיוצא באלו נסיבות עובדתיות

(ע"פ 1261/15 **מדינת ישראל נ' דלאל** [3.9.15], פסקאות 21 - 22 מפי כבוד השופט סולברג). מאחר שהצדדים התייחסו לכלל מסכת העובדות כמקשה אחת, לא ארחיב בעניין זה, ואסתפק בקביעה שקיים קשר ענייני הדוק בין כל העבירות, ולכן לטעמי עסקינן בארוע אחד, הכולל מספר עבירות.

קביעת מתחם העונש

17. לערכים החברתיים המוגנים שנפגעו במקרה דנן התייחסתי בגזר דינו של ברזל, נאשם 4 בתיק זה, ואחזור על הדברים: הערך החברתי שנפגע הוא הערך של קיום שוק הון משוכלל ושקוף. דיני ניירות הערך מושתתים, כידוע, על עקרון הגילוי הנאות. בשונה ממוצרים אחרים, ערכו של המוצר הנסחר - נייר הערך - אינו גלוי על פניו, אלא נגזר מהזכות שהוא משקף, ערך החברה, והעסקה בו אינה מתקיימת ככלל על דרך של מפגש בין הקונה למוכר. נייר הערך הוא מוצר ייחודי, שמקנה זכויות משפטיות למחזיק בו, וערכו נגזר מערכה של החברה שהנפיקה אותו. המידע הקשור לחברה מצוי כולו בידיה ובידי מנהליה ועל כן, כדי לעמוד על טיבו של נייר הערך, יש צורך בקיום מידע רלוונטי, עקבי ומלא, אשר יאפשר למשקיע הפוטנציאלי להעריך נכונה אם לבצע פעולה בנייר הערך. מאחר שהמידע הרלוונטי מצוי בידי מי שמציע את נייר הערך למכירה, ננקט הכלל של גילוי נאות, המטיל על המוכר את חובת הגילוי.

18. מידת הפגיעה בערך המוגן הייתה במקרה דנן רבה. הסכומים הכספיים שבהם מדובר, ושלגביהם לא נמסרו דיווחים כנדרש, הם גבוהים, הן באופן מוחלט, הן ביחס לסכום הכסף שגויס בהנפקה. משך הזמן שבו הוחסר המידע מהציבור הוא ממושך. כמות הדיווחים שהוחסרו מהציבור אינה מבוטלת.

19. אשר לנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, קדם **תכנון** לביצוע העבירות, במובן זה שהיו החלטות פוזיטיביות שנלקחו שלא בדרך הקבועה בחוק ושלא דווחו (ההחלטה להעביר את מרבית כספי תמורת ההנפקה, בסך 39 מיליון ₪, לחברת מגדל שוקי הון, שם ינוהלו הכספים על ידי ברזל), ובהמשך לא נמסרו הדיווחים הדרושים, אף שהנאשם שלפני ראה את הטעיית המשקיעים עקב אי הדיווח כאפשרות קרובה לוודאי. יש לזכור, כפי שצינתי בגזר דינו של ברזל, שהעבירות שבהן הודה הנאשם אינן בעצם יצירת הפסדים בתיק ניירות הערך של החברה, אלא ההחלטה שלא לדווח על כך. **הנזק הפוטנציאלי והנזק הקונקרטי** במקרה זה היה רב מאוד. נגרמו הפסדים משמעותיים למשקיעים ובעקבות הארועים מושא תיק זה, גם מצבה של החברה הורע עד מאוד.

הנסיבה העיקרית המבחינה בין נאשם זה לנאשם 3, מצד אחד, ונאשם 4, מצד שני, היא **חלקו היחסי בביצוע העבירה**. לגבי ברזל, נאשם 4, קבעתי בגזר הדין כי חלקו בביצוע העבירות אינו החלק הדומיננטי, מעצם העובדה שלא היה נושא משרה או שומר סף בחברה. בנוסף, כתב האישום בעניינו תוקן בצורה משמעותית, באופן שהפחית מאוד גם את היקף העבירות שיוחסו לו והסכומים שיוחסו לו. מכאן שחלקו של דוידוביץ' מהותי ומשמעותי בצורה ניכרת מחלקו של ברזל. לעומת זאת (וכאן הדברים נאמרים בזהירות רבה, בשים לב לכך שדינו של נאשם 3 טרם הוכרע, ועל כן בעניינו אני מתבססת על כתב האישום), כתב האישום בעניינו של דוידוביץ' תוקן לקולה במספר נקודות, על מנת לשקף הבדל בינו לבין נאשם 3, מבחינת החלק של כל אחד מהם בארועים. כאמור לעיל, כתב האישום תוקן כך שבחלק הכללי הוסף כי על פי חלוקת העבודה בפועל בין רמות לדוידוביץ', דוידוביץ' היה אמון בעיקר על פיתוח החברה, ולפיכך מיעט להיות בקשר עם עורכי הדין ורואי החשבון, ומיעט לעסוק בנושא הדיווחים בחברה. בנוסף, לגבי כל האישומים, הוסף כי דוידוביץ' ראה את הטעיית המשקיעים כאפשרות קרובה לוודאי. בהתייחס לאישום השלישי (העוסק בדוח לרבעון השלישי

של 2006), הוסף כי דוידוביץ' לא נכח בישיבה שבה נתנו עורכי הדין של החברה את עצתם, כי יש לדווח בדיווח מידי על ההפסדים שנצברו. מאחר שכבר נחשפתי לכלל הראיות, אוכל לציין כי ההבדלים במעורבות עולים בצורה מוחשית גם ממסמכים שהוגשו (למשל - נ/70, "מזכר גילוי נאות לקראת הנפקה" שנשלח על ידי עו"ד גביש לנאשם 3; ת/64 - הוראה מרואה חשבון בר תקווה כיצד יש לתעד את ניהול תיק ההשקעות, שהועברה לנאשם 3; ת/83 - תיעוד של שיחה בין ר"ח גוטסדינר עם נאשם 3 (לעניין עצם התקשורת, בלי להתייחס כרגע לתוכן); נאשם 3 הוא שהחליט שאין מקום לעדכן את הדירקטוריון בסוף נובמבר בהפסדים לאחר תאריך המאזן (לטענתו - משום שסבר שההפסדים לא סופיים) - חקירתו הנגדית של נאשם 3, פ/1771 - פ/1772), ועוד).

20. מדיניות הענישה הנוהגת: חשוב לשים לב לשני עניינים, שהצדדים התייחסו אליהם בטיעוניהם. האחד (והעיקרי) - העונש בגין העבירות שבהן הורשע הנאשם עמד בשעה שביצע את העבירות על 3 שנות מאסר וקנס. העונש הוחמר בינתיים ל-5 שנות מאסר. השני - קיימת בשנים האחרונות מגמה ברורה של החמרה בענישה בעבירות ניירות ערך, ובית המשפט העליון שב וקבע, במספר פסקי דין, כי מדובר בהחמרה נדרשת, ששמה דגש על האינטרס הציבורי בענישה ראוייה (ראו, למשל, ע"פ 6020/12 **מדינת ישראל נ' עדן** [29.4.13], פסקה 22, מפי כבוד השופט ברק ארז וכן ע"פ 4666/12 **גורביץ' נ' מדינת ישראל** [8.11.12], פסקה 8). אומנם, "מדיניות הענישה הנוהגת", אשר על בית המשפט לבחון בהתאם לסעיף 40ג' (א) לחוק העונשין לשם קביעת מתחם העונש ההולם, היא, ככלל, בעת מתן גזר הדין, ולא מדיניות הענישה הנוהגת בעת ביצוע העבירות. זאת כאמור באשר למדיניות ענישה, להבדיל מהדין הקובע את עונשה של העבירה, אשר תחולתו צופה תמיד פני עתיד (סעיפים 3(ב) ו-5 לחוק העונשין). על כן, מדיניות ענישה הנוהגת בעת ביצוע עבירה אינה יוצרת אינטרס הסתמכות לגיטימי למבצע העבירה, ואין בה כדי להגביל את שיקול הדעת של בית המשפט בעת גזירת דינו של מבצע העבירה... אוסיף גם, כי המדיניות המחמירה בעבירות כלכליות לסוגיהן אינה חדשה עמנו. בתי המשפט עמדו זה מכבר על הצורך בענישה משמעותית בעבירות הצווארון הלבן נוכח חומרת המעשים והנזקים הנגרמים לקורבנות ולציבור כולו, ואין מדובר רק בפסיקה מהעת האחרונה" (דברי כבוד השופט מזוז בע"פ 6799/14 **אילן אופיר נ' מדינת ישראל** [16.3.15], פסקאות 11 - 12). ועדיין, נוכח חלוק הזמן המשמעותי מאוד בעניינו, יש לתת משקל מסוים לדברים.

21. הצדדים בטיעוניהם הפנו לגזרי דין רלוונטיים. מחלקם (לרבות גזר דינו של ברזל) ניתן ללמוד לעניינו על דרך קל וחומר, שכן בניגוד לעניינו, הם עסקו במי שאינו נושא משרה בתאגיד. אעיר לגבי ההשוואה שערכה ההגנה **לגזר הדין בעניינו של שפיגל** (במסגרת **עניין קריסטל**), שהנסיבות שם היו שונות בתכלית מהנסיבות כאן, גם בנוגע לאותו עניין שייחד את שפיגל, והוא הסיבות שהובילו לביצוע העבירה. באותו מקרה, ביקש שפיגל לנצל את התקופה שבה עוכב הדיווח כדי ללחוץ על קריסטל להחזיר לחברה כספים שגנב, והוא חשש שעצם הדיווח יסכל אפשרות זו. כאן, הנאשם טען שקיווה שמצב ההשקעות ישתפר בעתיד, אך מדובר בתקווה ערטילאית, לאו דווקא מבוססת, ובכל מקרה - מתן הדיווח לא היה משפיע על התממשות התקווה או התפוגגותה.

נוכח כלל נסיבות ביצוע העבירה, ובפרט חלקו של נאשם 2 בביצוע המעשים, ונוכח הפסיקה שהובאה, וכן בהתחשב בכך שהעבירות בוצעו טרם החמרת העונש הנקוב לצד העבירות הללו, אני מוצאת שהמתחם שעליו הצביעה המאשימה - מאסר שנע בין 12 ל-24 חודשים, לצד ענישה כספית משמעותית - הוא מתחם נכון וראוי.

מיקום הנאשם בתוך המתחם/חריגה מהמתחם

22. אין מחלוקת, כי על פי הנסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירה היה מקום למקם את הנאשם בתחתית מתחם העונש שקבעתי. זאת, בראש וראשונה נוכח הודייתו (גם אם המאוחרת) ובפרט - לקיחת האחריות על מעשיו. נוסף על כך, מדובר בנאשם נעדר עבר פלילי. נסיבותיו האישיות - הבריאותיות והכלכליות (שפורטו בקטע מהפרוטוקול שנחסה מטעמי צנעת הפרט) - מלמדות על ההכבדה שיגרום מאסרו לו ולמשפחתו. גם חלוף הזמן הוא, ברגיל, שיקול שמשמש לקביעת מיקומו של הנאשם בתוך המתחם.

23. במקרה שלפניי, הצדדים עתרו במשותף לעונש של 8 חודשי מאסר בפועל, שחורג מהמתחם הראוי. ההצדקה לכך היא בעיקר נסיבותיו האישיות של הנאשם.

תיקון 113 לחוק העונשין קובע בסעיף 40ד(א): "קבע בית המשפט את מתחם העונש ההולם בהתאם לעיקרון המנחה ומצא כי הנאשם השתקם או כי יש סיכוי של ממש שישתקם, רשאי הוא לחרוג ממתחם העונש ההולם ולקבוע את עונשו של הנאשם לפי שיקולי שיקומו, וכן להורות על נקיטת אמצעי שיקומי כלפי הנאשם".

בשנים האחרונות, חורגים מעת לעת בתי המשפט ממתחם העונש ההולם גם משיקולים נוספים, שאינם שיקולי שיקום. כך, למשל, בע"פ 5669/14 **לופוליאנסקי נ' מדינת ישראל** [29.12.15], פסקה 221, נפסק כי בית המשפט רשאי להשית על נאשם עונש החורג לקולה ממתחם הענישה שנקבע, וזאת מטעמי צדק, מקום שבו כניסתו של נאשם למאסר עלולה "לסכן את חייו של מי שהורשע בדיון או לקצר בצורה ניכרת את תוחלת חייו".

כך ברע"פ 8566/13 **אלכסיי טקצנקו נ' מדינת ישראל** [1.2.15] קבעו שופטי הרוב, כי מתחם העונש ההולם שנקבע (בין 10 ל-24 חודשים) הוא ראוי, ועל כן לא התערבו בו, אך שילוב של שיקולי שיקום וחלוף הזמן מצדיקים חריגה מתחתית המתחם, ולכן הועמד עונשו של המערער על 7 חודשי מאסר.

יצוין עוד, כי על פי תזכיר חוק העונשין (הבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה - תיקונים שונים), תשע"ו-2015, חלוף זמן ניכר ממועד ביצוע העבירה עשוי אף הוא להצדיק חריגה מהמתחם, שכן הימשכות הליכים באופן ניכר, שלא באשמת הנאשם, היא בגדר עינוי דין לנאשם, ומוסיפה לעונשו. מדובר אומנם בתזכיר חוק, אך הוא מלמד, לכל הפחות, על כיוון חשיבה, וכפי שקבע בעניין זה כבוד השופט סולברג בע"פ 5668/13 **ערן מזרחי נ' מדינת ישראל** [17.3.16], פסקה 23: "יש להניח כי התזכיר משקף נאמנה את רחשי לבו של המחוקק. אך ראוי הוא כי בית המשפט, כפרשנו של החוק, יעשה אזנו כאפרכסת".

24. כפי שצוין, במקרה דנן חלף מאז ביצוע העבירות פרק זמן מאוד משמעותי (12 שנים), ולא ניתן לתלות זאת בהתנהלות בלתי ראויה של הנאשם. נראה לי, שנתון זה, בשילוב הנסיבות האישיות והבריאותיות של הנאשם (שפורטו בפרוטוקול החסוי ועולים גם ממסמך שסומן **ענ1**), מצדיק להטיל במקרה זה עונש שחורג ממתחם העונש ההולם, ועולה בקנה אחד עם ההסדר שאליו הגיעו הצדדים.

הרכיב הכספי

25. ברגיל, עבירות כלכליות, אף אם לא הניבו רווח כספי למבצען (וכאן אין כל טענה לרווח שהופק על ידי הנאשם), מצדיקות הטלת קנסות משמעותיים. עם זאת, סעיף 40 לחוק העונשין מורה כי בעת קביעת מתחם הקנס יש להתחשב במצבו הכלכלי של הנאשם.

בגדר הסדר הטיעון הסכימו הצדדים על קנס בסך 10,000 ₪. הנאשם ביקש לאפשר לו פריסת הקנס ל-20 תשלומים. אף שמדובר בקנס נמוך למדי בהתחשב בטיב העבירות והנזק שגרמו, הרי שבהתחשב בכך שהנאשם הוא חייב מוגבל באמצעים (פרוטוקול של החלטה בתיק הוצ"פ 14-11-503127 מיום 25.2.15) וביתר נסיבותיו, לרבות תקופת מאסרו והעובדה שעליו לדאוג לאשתו ומשפחתו הגרים בשכירות גם בתקופת המאסר, אשר גם רכיב זה של ההסדר. לעניין התשלומים, הפריסה תהיה כפי שאפרט בפיסקת הסיכום.

סיכום

26. לאור כל האמור, החלטתי לכבד את ההסדר בין הצדדים, ואני גוזרת על הנאשם את העונשים הבאים:

א. מאסר בפועל בן 8 חודשים;

ב. מאסר בן 6 חודשים, אך הנאשם לא יישא עונש זה אלא אם בתוך 3 שנים מהיום יעבור עבירה שבה הורשע;

ג. קנס בסך 10,000 ₪ (שאין בצידו מאסר חלף קנס). הקנס ישולם כדלקמן: 3 תשלומים של 1,000 ₪ כל אחד ישולמו בימים 15.11.18, 16.12.18 ו-15.1.19 (ובסך הכל - 3,000 ₪); יתרת הקנס (בסך 7,000 ₪) תשולם ב-14 תשלומים של 500 ₪ כל אחד, החל ב-15 בחודש הראשון שלאחר שחרור הנאשם מהכלא. אי תשלום שני תשלומים רצופים במועד יוביל להעמדת כל יתרת הקנס לתשלום מיידי.

לבקשת הנאשם ונוכח טעמים רפואיים שהציג, הוא יתייצב לנשיאת מאסרו בבית מעצר ניצן ביום 29.1.19 עד השעה 10:00, או על פי החלטת שב"ס, כשברשותו תעודת זהות. עליו לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיין מוקדם, עם ענף אבחון ומיין של שב"ס (טלפון 08-9787377).

זכות ערעור כדין.

ניתן היום, כ"ט חשוון תשע"ט, 07 נובמבר 2018, בנוכחות הצדדים.